

(از پيله تا پروانه ۲)

فارسی عمومی

برای دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی

حمیدرضا جدیدی

حمیدرضا جدیدی، ۱۳۴۹ ه. ش.
 فارسی عمومی / به‌کوشش حمیدرضا جدیدی. - قم:
 نشر برگزیده، ۱۳۸۴.
 ۳۸۴ ص. - (برگزیده؛ فارسی؛ ۱) چاپ اول
 کتابنامه: ص. ۳۸۴؛ همچنین بصورت زیرنویس.
 ۱. ادبیات ۲. نشر و نظم.
 الف) حمیدرضا جدیدی ۱۳۴۹ - نوشته. ب) برگزیده

فارسی عمومی (از پیله تا پروانه ۲)

حمیدرضا جدیدی
تولید و پخش: ارزشمند
ناشر: برگزیده / شابک: ۹۶۴-۷۷۳۲-۱۶-۳
صفحه‌آرایی: مرکز فرهنگ‌نویسی
چاپ اول: پاییز ۱۳۸۴
شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
لیتوگرافی: انصاریان - چاپ: ولی عصر عج
کلیه حقوق چاپ محفوظ و مخصوص است
مرکز پخش:

تهران - شریعتی - خواجه‌نصیر - ساختمان طوس - واحد ۱۴ - تلفن ۷۷۵۲۵۷۵۷

قم - خیابان شهداء ۲۳ - پلاک ۱/۲۵ - تلفن ۷۷۴۴۱۲۵

۲۱۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱۵

درس اول، الف: مناجات و ستایش

- ۱- اول دفتر - سعدی ۲۰
- ۲- مترس - عراقی ۲۱
- ۳- سیرت و صورت رسول اکرم (ص) - ابن هشام ۲۲
- ۴- نام او - مبینی ۲۲
- ۵- چهارده خورشید - آقاسی ۲۳

ب: گفتاری پیرامون «زبان، ادبیات و فارسی»

- ۱- زبان: ۲۴
- ۲- ادبیات: ۲۷
- ۳- فارسی: ۳۰

درس دوم، ادب حماسی:

- ۱- رستم در هفت خوان - فردوسی ۳۵
- ۲- کارزار علی (ع) - باذل مشهدی ۳۹
- ۳- قتل عبدالله زبیر - حمدالله مستوفی ۴۱

درس سوم، ادبيات غنائی (۱):

- ۱ - چند دو بيتی و رباعی ۴۳
- ۲ - دوازده تک بيت از صائب ۴۴
- ۳ - مدح حضرت علی (ع) - کسائی ۴۶
- ۴ - سه پيراهن - رودکی ۴۶
- ۵ - سه بند از مستط - منوچهری ۴۶
- ۶ - ناله از تيره بختی - مسعود سعد ۴۷
- ۷ - خاقانی در مرثیه‌ی فرزند ۴۸
- ۸ - بندی از ترکیب‌بند - وصال ۴۹
- ۹ - حکایت مجنون - عطار ۵۰
- ۱۰ - سرانجام فرهاد - نظامی ۵۰
- ۱۱ - آغاز عشق لیلی و مجنون - نظامی ۵۲
- ۱۲ - حقیقت عشق - مولانا ۵۳

درس چهارم، ادبيات غنائی (۲):

- ۱ - مناجات - جامی ۵۵
- ۲ - فراق تو - فرخی سیستانی ۵۶
- ۳ - خوشترست - عطار ۵۶
- ۴ - بمیرید - مولانا ۵۷
- ۵ - کجایی؟ - عراقی ۵۸
- ۶ - اشتیاق جمال - سعدی ۵۹
- ۷ - کرشمه‌ی عنایت - سعدی ۶۰
- ۸ - مهرورزی - خواجو ۶۰
- ۹ - تحفه‌ی ألت - حافظ ۶۱
- ۱۰ - روز داوری - حافظ ۶۲

- ۶۲ ۱۱ - رندان لایبالی - شاه نعمت الله
- ۶۳ ۱۲ - می ماند - صائب
- ۶۴ ۱۳ - نظری برای خدا - هاتف
- ۶۴ ۱۴ - از یاد رفته - حزین
- ۶۵ ۱۵ - مهر خوبان - علامه طباطبائی

درس پنجم، شعر فارسی برون مرزی:

- ۶۷ ۱ تا ۳ چند رباعی
- ۶۸ ۴ - آواره تر بادا - امیر خسرو دهلوی
- ۶۸ ۵ تا ۷ - چند شعر پراکنده
- ۶۹ ۸ - آفریدند - بیدل
- ۷۰ ۹ - پیام اقبال
- ۷۱ ۱۰ - مخمس بر غزل کمال - صدرالدین عینی
- ۷۲ ۱۱ - وطن - حبیب یوسفی
- ۷۲ ۱۲ - آستین خالی - فریدون نقاش زاده
- ۷۳ ۱۳ - بازگشت (۱) - محمد کاظم کاظمی

درس ششم، ادب انتقادی

- ۷۷ ۱ - از مقالات شمس
- ۷۷ ۲ - خواجه و غلام بخیل - محمد عرفی
- ۷۸ ۳ - سه حکایت از گلستان - سعدی
- ۷۸ ۴ - پند مادر - مولانا
- ۷۸ ۵ - لطایف عبید زاکانی
- ۷۹ ۶ - ده پند عبید
- ۸۰ ۷ - در هجو بخیل - سنائی

- ۸- در هجو معجزی - سبائی ۸۰
- ۹- دو مطایبه - جامی ۸۰
- ۱۰- مست و محتسب - مولانا ۸۱
- ۱۱- دو حکایت از لطایف الطوائف - فخرالدین علی ۸۲
- ۱۲- رو مسخرگی پیشه کن - نسیم شمال ۸۲
- ۱۳- از شماره‌ی ۳۲ صور اسرافیل - دهخدا ۸۳
- ۱۴- کلید - حالت ۸۵
- ۱۵- اختلاس - نوللی ۸۶
- ۱۶- چند مداخل - نبوی ۸۶
- ۱۷- دزد نگرفته - ایرج میرزا ۸۷
- ۱۸- سازش - ایرج میرزا ۸۷
- ۱۹- انگاس - نیما ۸۸

درس هفتم، ادب مقاومت و جنگ:

- ۱- غیر قابل چاپ - هیوز ۸۹
- ۲- از پُل الوار ۹۰
- ۳- پشانی و خشم - محمود درویش ۹۰
- ۴- شهید - غلام نبی ۹۱
- ۵- معرکه‌ی مرگ - محمد آصف رحمانی ۹۱
- ۶- نامه - عبدالملکیان ۹۲
- ۷- شهید عشق - حسن حسینی ۹۳
- ۸- قصه‌ی جنگ - سلمان هراتی ۹۳
- ۹- آتِل مَتِل یه بابا - سپهر ۹۴
- ۱۰- اردوگاه وحشت - خسروانی ۹۴

درس هشتم، ادب تعلیمی (۱)

- ۱ - چهارده خورشید ۹۹
- ۲ - هفت جمله از بزرگان ۱۰۰
- ۳ - سخن اندر ناحیت‌ها ۱۰۱
- ۴ - سده چیست؟ - ابوریحان بیرونی ۱۰۱
- ۵ - در تعریف قلم - ابونصر فراهی ۱۰۲
- ۶ - خواب بیدار کننده - ناصر خسرو ۱۰۳
- ۷ - حجت بسیار سخن - ناصر خسرو ۱۰۴
- ۸ - فایده‌ی حکایت در تاریخ - ابوالفضل بیهقی ۱۰۵
- ۹ - آزاد بزی - رودکی ۱۰۵
- ۱۰ - عزت نفس - کسایی ۱۰۵
- ۱۱ - خردمند باش - فردوسی ۱۰۶
- ۱۲ - میدان مرآت - خواجه عبدالله ۱۰۶
- ۱۳ - چهارده پند از نوشتن روان - عنصرالمعالی ۱۰۷
- ۱۴ - در آداب مهمانی - غزالی ۱۰۷
- ۱۵ - موعظه‌ی ایزد - انوری ۱۰۸
- ۱۶ - غار معده - سنائی ۱۰۹
- ۱۷ - خود را خواست - نجم الدین رازی ۱۰۹
- ۱۸ - ارج هنرپروری - نظامی ۱۱۰
- ۱۹ - حکمت و حکیم - مبدی ۱۱۰
- ۲۰ - جویندگی - مولانا ۱۱۱
- ۲۱ - هر که محبوب است - مولانا ۱۱۱

درس نهم، ادب تعلیمی (۲)

- ۱ - در ماهیت علم شعر - نظامی عروضی ۱۱۳

- ۲- از انوار شمس ۱۱۳
- ۳- سؤال و جواب از گلشن راز - شيخ محمود شبتری ۱۱۴
- ۴- محبت پادشاه و خلق - خواجه نصير ۱۱۵
- ۵- از لوايح - عين القضاة ۱۱۵
- ۶- قصد سفر - عزالدین کاشانی ۱۱۶
- ۷- پند پيران - جامی ۱۱۷
- ۸- تفرّجی در بوستان - سعدی ۱۱۸
- ۹- گل‌هایی از گلستان - سعدی ۱۱۹

درس دهم، ادبیات عامه و کودکانه:

- ۱- گرفتار کردن سرخ کافر - فرامرزین خداداد ۱۲۳
- ۲- بعضی باورهای عامیانه ۱۲۴
- ۳- چهارده ضرب المثل تهرانی ۱۲۵
- ۴- پریا - شاملو ۱۲۶
- ۵- زندهای نصرالدین ۱۲۷
- ۶- گُل پونه ۱۲۷
- ۷- نازِ زرد - مصطفی رحماندوست ۱۲۸
- ۸- خاله ریزه و کلاغه - شکوه قاسم نیا ۱۲۸

درس یازدهم، ادبیات ترجمه

- ۱- گزارش سوره‌ی اخلاص - امید مجد ۱۲۹
- ۲- برادری اصحاب ۱۲۹
- ۳- ترجمه‌ی تیشتر یشت - بهروز حسن زاده ۱۳۰
- ۴- حیدر بابا ۱۳۱
- ۵- در سرزمینم ۱۳۳

- ۶ - مرد و دریا ۱۳۳
- ۷ - خودکشی ۱۳۴
- ۸ - از منظومه‌ی چیدن سپیده دم ۱۳۴
- ۹ - چند شعر کوتاه ژاپنی ۱۳۵
- ۱۰ - از رُمان باباگوریه ۱۳۶
- ۱۱ - از جبران خلیل جبران ۱۳۶

درس دوازدهم، ادب نمایشی:

- ۱ - قصه گویی (نقالی) ۱۳۷
- ۲ - از مجلس تفریه‌ی امام رضا(ع) ۱۳۸
- ۳ - تئاترهای عروسکی ایران ۱۴۲
- ۴ - بخشی از فیلم نامه‌ی ثوبت عاشقی - مخملباف ۱۴۲
- ۵ - بخشی از فیلم نامه‌ی دالان سبز - فرانک دارابونت ۱۴۴
- ۶ - بخش دهم از نمایشنامه‌ی دو مرغابی در مه - حسین پناهی ۱۴۶

درس سیزدهم، ادبیات داستانی:

- ۱ - قصه‌ی صعود عیسی(ع) - ابوبکر عتین نیشابوری ۱۴۹
- ۲ - حکایت پیر - عنصر المعالی ۱۵۰
- ۳ - گفتگوی خدا با بنده - محمدبن منور ۱۵۰
- ۴ - عیار پردل - محمد عوفی ۱۵۱
- ۵ - طبابت جالینوس - نظامی ۱۵۲
- ۶ - حدیث آرزومندی - ابوالفضل میبدی ۱۵۲
- ۷ - غوک و مار - نصرالله منشی ۱۵۳
- ۸ - سه تار - جلال آل احمد ۱۵۴
- ۹ - بخشی از رُمان جای خالی سلوچ - محمود دولت آبادی ۱۵۹
- ۱۰ - پشتیبان - کانکا ۱۶۲

درس چهاردهم، گذری بر شعر زنان در ادب فارسی

- ۱ تا ۱۲ گوناگون ۱۶۵
- ۱۳ - شاهد شوخ - فزة العین ۱۶۸
- ۱۴ - آینه گفت - زاله، عالمناج فراهانی ۱۶۹
- ۱۵ - نامه به نوشیروان - پروین اعتصامی ۱۷۰
- ۱۶ - پیام زنان به مردان - نیناج سلماسی ۱۷۱
- ۱۷ - از شعر زاویه‌ها - طاهره صفارزاده ۱۷۱
- ۱۸ - فراموش کرده‌ام - زاله اصفهانی ۱۷۲
- ۱۹ - هدیه - فروغ فرخزاد ۱۷۲
- ۲۰ - توازن - همایون‌نجات طباطبایی ۱۷۳
- ۲۱ - گردن آویز - سیمین بهبهانی ۱۷۳
- ۲۲ - رد پا - ندی قاضی نور ۱۷۴

درس پانزدهم، شعر معاصر پارسی الف - دوره‌ی مشروطه:

- ۱ - مردم آزاری - نسیم شمال ۱۷۵
- ۲ - عشق وطن - میرزاده عشقی ۱۷۶
- ۳ - تصنیفی از عارف قزوینی ۱۷۷
- ۴ - آزادی - فرزخی یزدی ۱۷۷
- ۵ - عوام و خواص - بهار ۱۷۸
- ۶ - جاه و جلال علی (ع) - ایرج میرزا ۱۷۸

ب - پس از مشروطه:

- ۱ - قصه‌ی سنگ مزار - پروین اعتصامی ۱۷۹
- ۲ - گل پشت و رو ندارد - شهریار ۱۸۰
- ۳ - ثرا من چشم - نیما ۱۸۱

- ۴ - راز - فریدون مشیری ۱۸۱
- ۵ - نمی خواستم - شاملو ۱۸۲
- ۶ - عقوبت - شاملو ۱۸۲
- ۷ - افراشته باد - گرماردی ۱۸۳
- ۸ - انهدام - نصرت رحمانی ۱۸۳
- ۹ - در آمد - حمید مصدق ۱۸۴
- ۱۰ - رعه‌ی کوه - زمانی نعمت سرا ۱۸۵
- ۱۱ - دریاچه‌ها - اخوان ثالث ۱۸۶
- ۱۲ - نشانی - سهراب سپهری ۱۸۶
- ۱۳ - قدرِ مرد - سایه ۱۸۷
- ۱۴ - نگاه می‌کنی - محمد علی بهمنی ۱۸۸
- ۱۵ - درِ وصل - امام خمینی (ره) ۱۸۸
- ۱۶ - حتی اگر نباشی - قیصر امین پور ۱۸۹
- ۱۷ - خاطرات - حسین پناهی ۱۸۹
- ۱۸ - روزن - شمس لنگرودی ۱۹۰
- ۱۹ - از قله‌های کوچک - سادات ایشکوری ۱۹۰
- ۲۰ - حلاج - شفیعی کدکنی ۱۹۰
- ۲۱ - هیچ می‌دانی - سلمان هراتی ۱۹۱
- ۲۲ - زندگی - سیاوش کسرایی ۱۹۲
- ۲۳ - مرگِ قو - فریدون مشیری ۱۹۲
- ۲۴ - رویای کرم‌ها - جدیدی ۱۹۳

درس شانزدهم، نشر معاصر پارسی:

- ۱ - اهمیت شاهنامه - استاد مجتبی مینوی ۱۹۵
- ۲ - سه خورشید درخشان ادب - دکتر ذبیح الله صفا ۱۹۹

- ۳ - غير از خدا... - مسعود ناصري ۲۰۲
- ۴ - زين آتش نهفته - استاد شاهرخ مسكوب ۲۰۷
- ۵ - پيرامون سبك - شفيقي كدكني ۲۱۰
- ۶ - خودشناسي - شهيد مطهري ۲۱۱
- ۷ - پس از شهادت - شريعتي ۲۱۳
- ۸ - شعر خون چكان و لطيفه پردازان - غلامحسين يوسفى ۲۱۸
- ۹ - يورش فرنگي مآبي - اسلامي ندوشن ۲۲۱
- ۱۰ - خواجه‌ي رندان - دكتور زرين كوب ۲۲۳

بخش دوم: (چشمك ستاره‌ها)

- الف - نويسنده، نگارش و نويسندگي ۲۲۶
- ب - نامه نگاري و انواع نامه ۲۲۸
- ج - گزارش نويسي و انواع آن ۲۳۱
- د - مقاله نويسي و انواع مقاله ۲۳۳
- هـ - ترجمه و مترجم ۲۳۴
- و - آرايه‌هاي و اصطلاحات ادبي ۲ (۱ استقبال تا ۳۵ نماد) ۲۳۵
- ز - ادب حماسي ۲۴۲
- ح - ادب غنائي ۲۴۶
- ط - ادب تعليمي ۲۴۶
- ي - ادب نمايشي (دراماتيک) ۲۴۷
- ك - ادب عاميانه ۲۴۸
- ل - ادب داستاني ۲۴۹
- م - مكاتب‌هاي مهم ادبي اروپا ۲۵۰
- ن - نقد ادبي ۲۵۴
- س - پژوهش‌هاي دانشگاهي و تدوين پايان نامه ۲۵۶

ع - اسناد و نوشته‌های حقوقی و قضایی	۲۶۰
ف - چهل نکته برای سخنرانی	۲۷۱
ص - واژه‌نامه‌ی متون	۲۷۵

بخش سوم: یادآوری‌هایی از فارسی پیش دانشگاهی

با: توصیف	۲۸۰
بب: خلاصه نویسی	۲۸۱
بج: خاطره نویسی	۲۸۲
بد: حسب حال	۲۸۲
به: سفرنامه	۲۸۲
بو: بازگردانی	۲۸۲
بز: بازنویسی	۲۸۳
بع: بازآفرینی	۲۸۳
بط: بعضی علایم اختصاری	۲۸۴
بی: نشانه‌گذاری	۲۸۶
بک: چهل نکته‌ی نگارشی	۲۹۱
بل: سی نکته‌ی املا‌ی فارسی	۲۹۷
بم: کلیاتی از دستور	۳۰۳
بن: اصطلاحات ادبی و بلاغی ۱ (۱ - ارتجال تا ۳۶ واج آرایی)	۳۱۲
بس: انواع و دوره‌های نثر	۳۲۲
بع: قالب‌های شعر (۱ - فرد... ۱۳ - شعرنیمایی)	۳۲۳
بف: سبک‌شناسی شعر	۳۲۷
بص: مطالبی پیرامون زبان و ادبیات فارسی	۳۳۱
کتابنامه	۳۲۷

پيشگفتار:

مرسله پيوند گلوی قلم

سپاس و ستايش پروردگاري را که جز او ياريگري نيست، مهرباني که نور الطاف بي حدّش در کايّات بي نهايت تابان و باران عنايت رحمتش بر اهل آسمان و زمين ريزان است. درود بي کران بر حبيب خدا، پيامبر بزرگوار اسلام و خاندان پاکش باد که واسطه‌ي رحمت ابد و سرچشمه‌ي عطفوت. سلامي خالصانه بر همه‌ي انبيا و اوليا و بندگان برگزيده‌ي حضرت حق باد که اهل آسمان و زمين ريزه خوار سفره‌ي پر نعمت آنانند.

ستايش او را که توفيق مرحمت فرمود تا اين دو مجموعه به ساماني اينگونه برسد. مناسب ديدم در آغاز کتاب فارسي عمومي (از پيله تا پروانه ۲) مطالبی در خصوص تأليف و جمع آوري هر دو اثر به اختصار بيان نمايم اميد که مفيد و روشنگر باشد.

۱- هر دو کتاب در دو بخش اصلي تنظيم گرديده: بخش نخست (دامني گل)

برگزیده‌يي از متون و اشعار و بخش دوم (چشمک ستاره‌ها) در بردارنده‌ي علوم، آگاهي‌ها و موضوعات مرتبط با ادبيات است؛ کتاب اول در سطحي ساده‌تر براي فارسي پيش دانشگاه و کتاب دوم در سطحي بالاتر و حجمي افزونتر براي فارسي عمومي در نظر گرفته شده است. جامع و کم حجم بودن هر دو اثر از آغاز کار از دغدغه‌هاي اساسي مؤلف بوده که گويي همچون جمع قهر و لطف در يکجا به سختي ممکن گرديده است

۲- در جمع آوري متون ادبي به زيبايي و جذّابيت، تنوع و تناسب، تازگي و ژرفاي اثر توجه شده است. لحاظ کردن روحیه‌ي جوان و نوجوي دانشجو، نيازهاي اجتماعي، اخلاقي و تربيتي او، علاقه‌هاي فطري اين دوره در گزينش متون به خوبي مشهود است. تلاش نگارنده التّاي دیدگاهی عاشقانه در خصوص بعضی مفاهیم و شخصیت‌های مذهبی و دینی بوده است.

۳- از تمام انواع ادبي و اکثر بزرگان ادب اين مرز و بوم آثاري گنجانده شده تا استادان عزيز با توجه به فضاي کلاس و فراخور ظرفيت، نياز و علاقه‌ي آنها بخش‌هايي را تدریس فرمایند. بسياري از متون ساده و نزديک به زبان امروز است بدیهی است همکاران محترم می‌توانند تعدادی از آنها را از شروع ترم مشخص

فرمایند تا عزیزان دانشجو نسبت به مطالعه‌ی آنها برای آزمون پایان ترم اقدام کنند. از همکاران محترم خواهش می‌کنم از طرح سؤالات چندگزینه‌یی دوری فرمایند.

۴ - روز آمدمی و ارائه‌ی چشم اندازهای تازه‌ی ادبی در تدوین بخش نخست کتاب‌ها مطمئن نظر مؤلف بوده و تلاش شده است ضمن برقراری ارتباط با مطالب دروس زبان و ادبیات فارسی دوره‌ی دبیرستان و تأکید بر آموخته‌های قبلی در سطحی بالاتر به بیان موضوعات تازه و معرفی متون اقدام شود تا دیدگاه کلی دانشجویان در این خصوص گسترش یابد.

۵ - در درس نخست هر دو کتاب بر آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اصطلاحات کلیدی درس، یعنی زبان ادبیات و فارسی تأکید گردیده، این دو درس به گونه‌یی است که به دانشجو امکان می‌دهد اشتراکات و تمایزات این سه اصطلاح را درک کرده، تکلیف خویش را در مواجهه با آنها بداند.

۶ - برخلاف بسیاری از کتب فارسی عمومی در آغاز دروس از آوردن توضیحات تحت عنوان «تاریخ ادبیات» به شکل ناکار آمد سنتی خودداری شده، بدیهی است دانستن نام کتاب، صاحب آن و دوره (قرن) زندگی صاحب اثر مهمترین اطلاعاتی است که دانشجو بدان نیازمند است و این آگاهی‌ها عموماً در پایان هر بخش آورده شده است. در بخش دوم کتاب به شکل غیر مستقیم نکات دیگری در این خصوص گوشزد شده و نیز در مورد بعضی ستارگان آسمان ادب فارسی در درس شانزدهم فارسی عمومی اطلاعات سودمندی به قلم استادان بزرگ معاصر ارائه گردیده است.

۷ - شانزده درس برای شانزده جلسه‌ی مرسوم کلاس‌ها در نظر گرفته شده است: عناوینی چون ادبیات زنان، برون مرزی، ترجمه، جنگ و مقاومت، عامه و کودکان، داستانی و نمایشی برای روشن تر کردن ذهن دانشجویان و ایجاد علاقه در آنها به گونه‌یی مجزا قرار داده شده است. برای هر نوع ادبی، هم به جنبه‌های گوناگونش توجه گردیده، هم از زمان‌های مختلف آثاری ارائه شده تا فرصت مقایسه برای خواننده فراهم باشد.

۸ - برای جذاب تر شدن درس و دوری از اطالهی کلام و استفاده‌ی بهتر از وقت کلاس، بعضی ابیات و بخش‌های متون حذف گردید. هدف مؤلف فراهم نمودن

فرصتی بود تا استادان محترم به راحتی بتوانند به توضیح چند بخش پردازند تا تنوع دروس بر شور و دقت شنوندگان بیفزاید.

۹- یکی از مهمترین اهداف درس فارسی عمومی تقویت چهار مهارت خوب گوش دادن، نیکو سخن گفتن، درست خواندن و زیبا نوشتن است به همین دلیل در بخش دوم کتاب بخشی با عنوان «چهل نکته برای سخنرانی بهتر» قرار داده شده است.

۱۰- بخش دوم کتاب‌ها به گونه‌یی است که پاسخگویی بسیاری از نیازهای عمومی ادبی دانشجویان است؛ واضح است همه‌ی مطالب این فصل برای تدریس نیست در تدوین این بخش خلاصه بودن و کارایی دروس مدنظر بوده است در زندگی پیچیده‌ی اجتماعی امروز دانشجویی موفق است که با مهارت‌های مختلف ادبی و نگارشی و کلامی آشنا باشد. هدف نگارنده از گنجاندن بخش‌هایی مثل سخنرانی، نوشته‌ها و اسناد حقوقی و... پاسخگویی به این دست نیازها بوده است.

۱۱- پیشنهاد می‌گردد همکاران عزیز زمان کلاس را به سه بخش تقسیم نمایند. زمان میانی در اختیار دانشجویان قرار گیرد تا با ارائه‌ی کنفرانس و شرکت در فرایند تدریس علاوه بر آموختن به آموزش نیز اقدام کنند. موضوعات کنفرانس‌ها می‌تواند زندگی و آثار بزرگان ادب یا موضوعاتی از بخش دوم کتاب باشد و بهتر است نمره‌ی خاصی در آزمون پایانی برای مطالب مطروحه در کنفرانس‌ها در نظر گرفته شود و سؤالاتی کلی از کنفرانس‌های کلاس طرح گردد.

۱۲- در پایان کتاب فارسی عمومی (قبل از کتابنامه) مطالب ذکر شده در بخش دوم کتاب فارسی عمومی پیش دانشگاهی قرار داده شده است (به شکلی خلاصه) تا در صورت احساس نیاز دانشجویان مورد استفاده قرار گیرد. مقاله‌ها و بخش‌هایی که بدون نام نویسنده است به قلم نگارنده است برداشت و نقل تمام یا قسمتی از آنها با ذکر مأخذ و نام نگارنده بلا مانع است.

۱۳- مؤلف با داشتن تجربه‌یی چند ساله در تدریس دروس فارسی عمومی و پیش دانشگاهی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و بررسی ده‌ها کتاب که تحت این عنوان تدریس می‌شده به تهیه‌ی چنین طرحی برای این دو کتاب اقدام کرده است از همه‌ی استادان بزرگواری که در گذشته در این راستا قلم زده‌اند متواضعانه سپاسگزارم و فضل تقدّم آن حضرات را می‌ستایم. امیدوارم مطالب این کتاب‌ها برای

آزمون‌های ناپیوسته‌کاردانی به کارشناسی و کارشناسی به کارشناسی ارشد قابل استفاده باشد.

۱۴ - محصول دست و اندیشه‌ی هیچ انسانی بدون نقص و کاستی نیست. راهنمایی دوستان، استادان و دانشجویان عزیز و فرهیخته را با دیده‌ی منت آویزه‌ی گوش خواهم کرد و از تمام کاستی‌ها و خطاهای این دو کتاب صادقانه عذر می‌خواهم. یارانی با صفاتر از نسیم و مهربانتر از مهتاب در این سعی شبانه‌روزی همت خویش را بدرقه‌ی راه رفیقِ نوسفر خود نموده بودند که ذکر نام تمام آن بزرگواران مقدور نیست اما یاد کرد لطف و مساعدت استاد و برادرم کامران زمانی نعمت سرا، استاد بهروز حسن زاده و عزیز مهربانم علی رضا محمدی را فرض می‌دانم. از والدین پرهیزگارم که دعای خیرشان حلال مشکلاتم بوده و همت و همسر مؤمن و شایسته‌ام که با متانت و شکیبایی یاری‌گرم بوده‌اند صمیمانه سپاسگزارم و دست همه‌ی آموزگاران و استادانی را که در طی سالهای تحصیل و تدریس چراغ دانش و بیش فرا راهم افروختند با افتخار و فروتنی بوسه زده از کردگار مهربان برایشان پاداشی نیکو در دو گیتی خواهم.

۱۵ - برای صیانت، غنابخشی و پویایی ادبیات و فرهنگی اسلامی - ایرانی ما بزرگان بی شماری در طول تاریخ ایثارها نموده، زحمات جانفروسانی تحمّل کرده‌اند و ای بسا جان عزیز خویش را برای ماندگاری مرزهای جغرافیائی و فرهنگی ما فدا ساخته‌اند بر ماست که قدر دانِ مساعی آنان باشیم و برای حفظ، بالندگی و سود جستن از این سرمایه‌های معنوی سترگ مجدّانه تلاش کنیم.

دانشجویان عزیز، ادبیات تنها درسی سه واحدی نیست بلکه چکیده‌ی فرهنگ و هنر هر قوم است که در طی سالیان دراز با مرارت‌های فراوان حاصل شده است. سراسر ادبیات شرح جمال آن لیلای اُزلی است که جلوه‌های پرفروغش مجنون‌های آرزومند را به میدانِ دل‌باختگی کشانده است. تصویر آرمان‌ها و امیدها، توصیف شورها و شوق‌ها و بیان حکمت‌ها و معارف ژرف در متون برجسته‌ی ادبی مجال پیدایی یافته. پایان سخن آغازین کلام بهشتیان است و، دیباچه‌ی کتاب خداست که: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ.

حمیدرضا جدیدی

«عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد محلات»